

Technische bijeenkomst Begroting 2022 | 2^e Berap 2021

Financiële ontwikkelingen sinds Voorjaarsnota toegelicht

12 oktober 2021

Financiën, Inkoop, Juridische Zaken

Gemeente Utrecht

Aanleiding, doel en opzet bijeenkomst

Aanleiding

- De gemeentelijke financiën zijn volatiel. Met de Voorjaarsnota 2021 heeft de raad de integrale afweging gemaakt.
- Sinds de VJN 2021 zijn er ontwikkelingen op het gebied van financiën die we verwerken in de begroting en die tot uiting komen in de 2^e berap.

Doel

Raadsleden hebben inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen en de keuzes die het college voorstelt met de Begroting 2022 en de 2^e Berap 2021.

Opzet

- Ambtelijke toelichting
- In gesprek over vragen en opmerkingen

Toelichting Programmabegroting 2022

1. Terugblik Voorjaarsnota 2021

Strategische keuzes

VJN is het integrale afwegingsmoment: in VJN gekozen om 1) meer risico te nemen, 2) OZB te verhogen, 3) beperkt te bezuinigen.

1. Risico:

- Inboeken toename accres bij nieuw kabinet (+ 8 miljoen euro)
- Inboeken verwachte corona compensatie van het Rijk
- Knelpunten sociaal domein (jeugdzorg, WMO en integratie & asiel) niet opgelost in afwachting van compensatie door het Rijk
- Inzetten op 'knaken bij taken': lasten Omgevingswet en Wet Kwaliteitsboring Bouw nog niet inboeken
- Aanvullen Algemene Dekkingsreserve uit VA-reserve en afromen reserve Riolerings
- Spelregels herstelplan weerstandsvermogen

2. OZB:

- Benutten lokale belastingcapaciteit, verwachting is dat negatieve verdeelmaatstaf groter wordt bij herijkt gemeentefonds
- +12,1% (+ 15,4% inclusief inflatie)

3. Beperkte bezuiniging:

- alleen daar waar het de partners en bewoners niet raakt

2. Financiële ontwikkelingen

Sinds VJN 2021 zijn er belangrijke financiële ontwikkelingen:

1. BUIG: Incidentele bate BUIG ter compensatie voor de jaren 2015 en 2016.
2. Meicirculaire: op 31 mei verschenen. Deze moet in de begroting worden verwerkt (eis van de toezichthouder).
3. Jeugd: In twee tranches zijn extra middelen toegezegd.
 1. De tranche 2021 is deels uitgekeerd via de meicirculaire en deels via een SPUK.
 2. Tranche 2022 moet nog worden verdeeld. In VJN is afgesproken de knelpunten jeugdzorg, WMO en integratie & asiel nog niet op te nemen in afwachting van deze extra middelen.

2.1 BUIG

incidentele meevaller

- Uitspraak rechtszaak/arbitrage BUIG: + 14,7 miljoen euro incidenteel voor de jaren 2015 en 2016.
- Raad is hierover al geïnformeerd.
- Voor de jaren 2017 en 2018 moet nog uitspraak worden gedaan.

Voorstel college

toe te voegen aan de algemene reserve. Meenemen in volgende integrale afweging (VJN 2022) zoals gebruikelijk is.

2.2 Meicirculaire 2021 (1/3)

Effect op het financieel beeld is positief in eerste jaren

Meicirculaire:

- Verwerken we in de Begroting 2022
- Stijging accres in 2022, daling 2023-2025 jaren, stijging in 2026. Belangrijkste oorzaken:
 - Lagere loon- en prijsontwikkeling.
 - Minder rentelasten Rijk
 - Lagere afdrachten EU
 - Geen beleidsintensiveringen demissionair kabinet
- Positieve herverdeel effecten:
 - Bijstand: LT-effect werkloosheid fors bijgesteld. Utrecht nu voordeel. Voorspellingen CPB blijven volatiel.
 - Bevolkingsgroei Nederland komt lager uit: Utrecht heeft relatief hogere groei dan rest van Nederland

Gevolgen uitkering gemeentefonds	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Accres	-84	4.911	-2.027	-6.892	-8.513	1.216
Ontwikkeling uitkeringsbasis	4.718	8.707	9.029	9.028	8.217	4.567
Compensatie corona	128	0	0	0	0	0
Corresponderende posten	0	0	0	0	0	0
Totaal	4.762	13.618	7.002	2.136	-296	5.783

Bedragen x 1.000 euro

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
stand septembercircularie 2020	425.097	450.853	468.093	474.051	469.243	-
stand deze circularie	396.312	401.997	414.687	421.054	422.451	423.363

2.2 Meicirculaire 2021 (2/3)

Effect op het financieel beeld is positief in eerste jaren

Voorstel college

1. Genomen risico's af te dekken, want de baten doen zich voor cf. verwachting.
 - Deel gebruiken voor afdekken genomen risico toename accres nieuw Kabinet
 - VJN '21: 8 miljoen euro structureel
 - PB '22: 8 miljoen euro in 2022; 7 miljoen in 2023.
2. Onze buffers weer verder aan te vullen.
 - Weerstandsvermogen aan te vullen in lijn met "spelregels aanvullen Weerstandsvermogen" in VJN 2021. Betreft 8 miljoen in totaal:
 - 4,7 miljoen euro in 2021 (via raadsvoorstel 2^e Berap '21)
 - 3,3 miljoen euro in 2022 (via raadsvoorstel Programmabegroting '22)

2.2 Meicirculaire 2021 (3/3)

Resterende risico's in meerjarenraming

Genomen risico	2022	2023	2024	2025
VJN	8.000	8.000	8.000	8.000
Meicirculaire	- 8.000	- 7.000	- 1.840	0
Resteert	0	1.000	6.160	8.000

2.3 Jeugd (1/3)

Context

- Problematiek verergert (o.a. oplopende wachttijden), verschillen in de stad worden scherper.
- Fors structureel knelpunt jeugd en totale programma Ondersteuning op Maat (zoals al vermeld in VJN), tot nu toe opgelost met incidentele middelen
- Bij de VJN 'winstwaarschuwing' afgegeven.
- Toekomstig structureel financieel beeld met name afhankelijk van uitkomsten verdeelmodellen, macrobudget jeugd, abonnementstarief wmo, middelen LVV.
- Duidelijk dat we incidenteel middelen krijgen; structurele karakter onduidelijk.
- Baten en lasten onduidelijk:
 - Omvang incidentele middelen nog niet duidelijk bij opstellen begroting (septembercirculaire)
 - Met incidentele middelen komt hervormingsagenda om beheersbaarheid financiën te vergroten. Opzet en kosten hervormingsagenda ook nog niet duidelijk (najaar 2021).

2.3 Jeugd (2/3)

Opbouw knelpunt

Onderdeel	Omvang
Knelpunt aanvullende zorg en basiszorg • Overnemen ca 900 cliënten aanvullende zorg • Opdracht Rijk buurtteams (uitbreiding Huisartsenpraktijk met gezinswerkers)	2,5-3,5 mln euro in '22-'23
Knelpunt aanvullende zorg Continuïteit, impact corona, inzet extra personeel, extra onderaannemers, meer verblijf, meerzorg complexe casuïstiek	5,5-6,5 mln euro in '22 en '23
Knelpunt sociale basis Jongerenwerkers in de wijk, jongerenhuiskamers, ketenaanpak primair onderwijs, inzet informele zorg	2,5 mln euro in '22-'23
Opdracht Rijk Jeugd- en gezinsbescherming Blijven voldoen aan norm tijdige en passende hulp binnen jeugdbeschermingsketen	1 mln euro* in '22-'23
Totaal	11,5-13,5 mln euro in '22-'23

2.3 Jeugd (3/3)

Wat we willen doen

Voorstel college

- Stad heeft behoefte aan betrouwbare overheid en zekerheid op korte termijn.
- Geen structurele wijzigingen met incidentele middelen, wel bouwen aan duurzame oplossingen.
- Voldoen aan opdracht Rijk: inhoudelijke opdracht die meekomt met middelen, toewerken naar hervormingsagenda per 1/1/2022.
- Nu het broodnodige doen om knelpunten op te lossen en voldoen opdracht hervormingsagenda. Goed monitoren. Eventueel “restant” betrekken bij de integrale afweging.
- Volledig blijven inzetten op lobby voor voldoende structurele middelen. En daarom structureel (vanaf 2024) nog steeds een tekort accepteren.
- Verwachtte 26 miljoen aan incidentele middelen uitsmeren over meerdere jaren voor stabiliteit en kunnen opvangen hoogste nood (ten minste 2022-2023):
 - 11,5 miljoen voor 2022
 - 11,5 miljoen voor 2023
 - Goed monitoren. Eventueel “restant” betrekken bij de integrale afweging.

Samenvatting

Het geheel overziend

- De ramingen van de rijksbudgetten blijven volatiel.
- De onzekerheden over de rijksbudgetten zijn nog net steeds zo groot als bij de integrale afweging bij de VJN.
- De voordelen die nu ontstaan hebben een incidenteel karakter.
- Waar in Septembercirculaire 2020 in de min, nu door Meicirculaire 2021 in de plus door herverdeeffecten.
- Handelen van het Rijk bevestigt pad dat Utrecht is ingeslagen:
 - slim geweest om niet te bezuinigen en voorzieningen in de stad af te breken (want nu weer een +).
 - in aanloop naar herijking gemeentefonds wel belastingcapaciteit benutten (want verevening met GF wordt hoogstwaarschijnlijk groter)

3. OZB-fonds

ondersteuning kwetsbare ondernemers

- Incidenteel 0,750 miljoen euro om kleine kwetsbare ondernemers tegemoet te komen voor stijging OZB (niet-woningen)
- 2000—3000 ondernemers helpen met tegemoetkoming tot maximaal 500 euro.
- Vorm:
 - subsidie
 - per maart 2022, want verreweg grootste deel doelgroep krijgt in februari aanslag van BghU.
 - grotere organisaties met grotere objecten later in het jaar want meer tijd nodig voor waardering
 - bij aanslag wordt informatie bijgevoegd over subsidieregeling

Toelichting Tweede Bestuursrapportage 2021

Tweede Bestuursrapportage op hoofdlijnen

- Bij de 2e berap sturen we zoveel mogelijk op scherpe prognose jaarresultaat. Sturen op budgetten, Rijksbijdrage, reserves
- 2e Berap laat positief saldo zien van bijna 30 miljoen. Grote onderdelen:
 - 14 miljoen compensatie BUIG
 - 4,7 miljoen extra middelen meicirculaire
 - 8 miljoen euro middelen corresponderende posten
- Aandacht voor voortgang maatregelenpakketten corona
 - Karakter pakketten verschilt. Besteding per pakket verschilt

Bijzonderheden 1/3: stavaza maatregelenpakketten corona

- Cf afspraken in de bestuursrapportages aandacht voor de voortgang in de vier pakketten
- Ieder pakket heeft eigen aard

Samengevat:

- Economisch herstel sneller en krachtiger dan verwacht; onzekerheid verloop pandemie blijft: verschuiving in de aard van de crisis dit najaar verkennen
- Herstel komt niet voor iedereen vanzelf, bijv. jongeren/jong-volwassenen, mensen/gezinnen met stapeling van problemen, ondernemers in de culturele en evenementensector
- Pakketten nog altijd passend antwoord op de crisis, uitvoering komt nu op stoom (maar wel onderbesteding)
- Uitvoering voortzetten; omvang bestemmingsreserve beoordelen bij integrale afweging 2022

Pakket 1. Essentiële voorzieningen

- Cultuur, sport, welzijn en evenementen

	Stand van zaken per 1 juli 2021	Bereik / resultaat
sport & welzijn	- Noodsteun sportaanbieders - Sportclubs duurzaam uit de crisis - Noodsteun buurthuizen, speeltuinen en scouting	5 sportaanbieders 50 sportaanbieders 6 organisaties en gederfde huurinkomsten buurthuizen
cultuur & erfgoed	- Noodsteun - Herstel & innovatie voor culturele en erfgoedinstellingen, organisatoren en zzp'ers (open voor aanvragers vanaf mei/juni 2021)	27 instellingen noodsteun 200 organisaties, makers en ZZP'ers 14 evenementen
evenementenfonds	- Behoud reguliere capaciteit	5 evenementen

- Tweede halfjaar spannend: activiteiten mogelijk met beperkingen; minder inkomsten; vervallen rijkssteun per 1 oktober; terugkeer vrijwilligers?
- Beschikbare budget wordt naar verwachting niet volledig besteed, dankzij meer steun van het Rijk voor herstelmaatregelen. Onzekerheden zijn nog wel steeds groot.

Pakket 2. Versterken bestaanszekerheid

- Versneld vernieuwen
 - Kansrijke start
 - Schulden voorkomen en versneld oplossen
 - Voorkomen toename overlast en (ondermijnende) criminaliteit
-
- Activiteiten ingezet met maatschappelijke partners
 - Extra aanbod wordt gebruikt: daling wachttijd jeugd, opvoedondersteuning, vroegsignalering schulden
 - Nog te vroeg om maatschappelijke effecten te beoordelen (Verwey Jonker)
 - 0,8 miljoen euro minder t.l.v. bestemmingsreserve

Pakket 3. Werken opleiden en begeleiden

- Werken: steun ROM, verbeteren werklocaties, retail (binnenstad)
- Opleiden: stimuleringsregelingen opengesteld, focusaanpak kwetsbare jongeren (390 jongeren begeleid)
- Begeleiden: pilot HalloWerk positief geëvalueerd, uitzendbureaus, extra instroom bijstand opgevangen (lager dan verwacht), maar nog 2.085 zelfstandigen maken gebruik van Tozo
- Voorstel om ondersteuning van deze ondernemers te intensiveren
- 1,5 miljoen euro minder t.l.v. bestemmingsreserve

Pakket 4. Investeren met maatschappelijk rendement

- Nu: voorbereidende werkzaamheden voor de projecten openbare ruimte en mobiliteit
- Dit jaar al eerste zichtbare ingrepen in de stad
- Meer duurzaamheidsleningen
- Inzet woningproductie en thuis voor iedereen
- Uitgaven voor projecten openbare ruimte en mobiliteit geraamd voor 2021, maar uitgaven zijn er ook in 2022.

Bijzonderheden 2/3: systeembesluit grex

- Resultaat GREX steeds een belangrijke factor afwijking begroting/realisatie
- Via systeembesluit kunnen we specifiek benoemde saldi in het lopende begrotingsjaar financieel technisch verrekenen met een bestemmingsreserve
 - Afwijking begroot en resultaat wordt verkleind
 - Saldi niet langer afzonderlijk bij de resultaatbestemming voorgelegd aan raad ter besluitvorming
- Besluitvorming benodigde omvang en inzet reserve GREX blijft –onveranderd– onderdeel integrale afweging Voorjaarsnota

Bijzonderheden 3/3: opvolging motie Vastgoed (Utrecht Standaard Toegankelijk)

- Bij Voorjaarsnota 2021 unaniem motie aangenomen:
 - werk te maken van Utrecht Standaard Toegankelijk
 - Oproep aan college om hier middelen voor te vinden.
- Extra last opgenomen in Tweede Bestuursrapportage 2021 voor kosten eerste jaar: ruim 0,7 miljoen euro.
- Dekking latere jaarschijven via integrale afweging Voorjaarsnota 2022

Bredere context

Septembercirculaire 2021

2.4 Septembercirculaire

- Accres neemt toe door extra uitgaven bij het Rijk en stijgende lonen en prijzen
- Opschalingskorting wordt nog een jaar bevroren
- Ruimte is waarschijnlijk grotendeels nodig om effecten herijking en stijgende lonen en prijzen op te vangen
- Extra middelen voor jeugd in 2022 bedragen 25,5 miljoen euro
- Extra middelen voor uitvoering klimaatakkoord en landelijke voorziening vreemdelingen worden nog verdeeld
- Discussie met kabinet over doorwerking van extra 2 miljard euro van de rijksbegroting naar accres
- Deze ontwikkelingen worden, samen met andere ontwikkelingen met financiële impact, meegenomen bij het eerstvolgende integrale afwegingsmoment, behalve voor de specifieke rijksmiddelen.

